

Dámy a pánové,

Na **úvod** je třeba konstatovat, že žijeme v novodobé společnosti, kterou lze bezesporu nazvat konzumní. Nutí nás nakupovat v supermarketech a izoluje lidi, muže, ženy, rozbíjí vztahy mezi generacemi. Je tedy nutné narovnat vztahy mezi muži a ženami a to nejen v otázce platů a účasti v rozhodovacích procesech. Není pochyb o tom, že tuto společnost řídí muži. Ti zasedají ve vládách, v podnicích i v médiích – všude, kde jde o moc, vliv, peníze a informace. Ženy, které chtějí uspět se musí přizpůsobit dominantnímu mužskému myšlení. Ve svém každodenním životě řeší ženy většinou potřeby druhých – svých dětí, partnerů, a stárnoucích rodičů. Přitom nemají jasně definováno, co by ve skutečnosti chtěly. Potom však platí, že kdo nic nechce ani nic nedostane. Nestačí sedávat v koutě a mlčet, žena si musí být vědoma sama sebe a znát své hodnoty. Musí mít odvahu mluvit, vnést ženský prvek, myšlení, přijít s humánnější a etičtější politikou.

Dámy a pánové,

byla jsem požádána, abych na tomto fóru promluvila na téma jak se s rovnými příležitostmi vyrovnává jedna z pěti současných parlamentních politických stran, KSČM. Jsem členkou nejvyššího stranického orgánu ÚV a od roku 2002 také poslankyní PS PČR.

Je nesporné, že rovnoměrnou účast žen a mužů v politickém rozhodování ovlivňují **volební systémy a politické strany**. Tam, kde působí volební systém poměrného zastoupení je pro ženy snazší dosáhnout v politických orgánech většího zastoupení. Důležitým faktorem v rámci tohoto systému je pak umístění žen – kandidátek na volitelná místa na kandidátní listině. Zásadní roli tedy hrají politické strany přijímáním formálních nebo neformálních pravidel k sestavování svých kandidátek a k zapojování žen do činnosti v rámci samotné politické strany. Všeobecně platí, že pokud chce politická strana získat příznivce z řad široké veřejnosti, nestačí jen kvalitní program, spravedlivé zásady, schopnost srozumitelné komunikace, vysoká politická kultura, ale i přijatelná **TVÁŘ**. Ta je dána zejména charakteristikou lidí, kteří ji reprezentují z pohledu pohlaví, věku, profese, bezúhonnosti a také stylem práce, výběrem témat praktické politiky a schopností akce.

Na začátku bych chtěla zdůraznit, že se v KSČM **pravidelně a dlouhodobě v duchu levicových tradic** věnujeme problematice rovného postavení žen ve společnosti i ve vlastní straně nejen na úrovni ÚV, ale i na úrovních krajských a nižších. I u nás ovšem v mnoha případech je prosazování prvků rovných příležitostí odvislé spíše od aktivity žen – funkcionářek. Nicméně z našich oficiálních materiálů lze tuto snahu jednoznačně vysledovat. K systematictější práci v této oblasti přispělo také to, že do vedení strany byla zvolena i jedna místopředsedkyně, poté, co se na minulém sjezdu „nedopatřením“ v čele strany ocitli pouze samí muži. Problémem zůstává skutečnost, že se velmi často výrazně liší deklarace od skutečného života. Ženy sice mají v členské základně KSČM téměř poloviční zastoupení, ve stranických orgánech je jejich zastoupení tím menší, čím výše postupujeme. Podobnou situaci lze vysledovat i ve veřejných funkcích a na kandidátních listinách. A zcela jistě to není způsobeno tím, co slyším velmi často od našich mužů – funkcionářů. Téměř se slzou v oku mi sdělují, že přece **nemáme dostatek kvalitních žen**. A zapomenou dodat, že ani v nejmenším nevytvářejí dostatečné podmínky pro zapojování žen do politického a veřejného života, stranická práce se povětšinou řídí pravidly jejich „pánského“ klubu a na ženy jsou často zcela nelogicky kladeny vyšší nároky na schopnosti a znalosti než na „spřátelené“ muže.

Důležitým faktorem pro prosazování rovného zastoupení žen a mužů je i existence silných organizací žen působících na politické strany. Z tohoto důvodu KSČM úzce spolupracuje s **Levicovými kluby žen**, které sdružují v mnoha desítkách klubů levicově orientované ženy z celé České republiky. Kluby se aktivně věnují osvětové, vzdělávací, zájmové, veřejné a politické činnosti a také charitativním aktivitám.

V roce 2005 jsme nechali Klubem sociologů a psychologů vypracovat podrobnou Analýzu stavu se zaměřením na KSČM, pod názvem : „**K zapojení žen do veřejné a politické činnosti**“. Závěry této analýzy byly velmi zajímavé a z nich také vycházíme při formulování dalšího postupu, který by měl napomoci k vyššímu zapojení žen v politice od obecní přes krajskou po celostátní úroveň. Ukázalo se, že pokud použijeme aspoň minimální pozitivní opatření k navýšení počtu žen na kandidátkách tak, jak jsme to učinili před volbami v roce 2006, výsledek se pozitivně odrazí v počtu zvolených žen na kandidátce KSČM. Tehdy bylo do pravidel pro primární volby na kandidátky do voleb do PS zahrnuto i doporučení – žena do třetího místa. Ne všechny krajské organizace sice toto doporučení respektovaly, ale přesto bylo za KSČM zvoleno z 26 poslanců 8 žen, což představuje 31 %. To je po Straně zelených nejvyšší procento.

Pro srovnání: 1992/1996 – 11/2 = 18%, 1996/1998 – 22/5 = 23%, 1998/2002 – 24/6 = 25%, 2002 – 2006 – 41/12 = 29%.

Celkově ve volbách v roce 2006 byl podíl žen na kandidátkách KSČM 26, 5 % a znamená to nárůst o 7, 4 %.

Přes tento **pozitivní trend**, nemůžeme být spokojeni. Při přípravě pravidel pro volby v roce 2008 jsem na jednání ÚV předložila návrhy, které nás měly v této oblasti posunout o kousek dál. Vycházela jsem ze závěrů již zmiňované Analýzy, která kromě jiného doporučovala : *Při výběru kandidátů do různých politických a zastupitelských orgánů (v primárních nominačních volbách) sestavovat od okresních orgánů výše samostatné kandidátní listiny mužů a žen, s tím, že bude s ohledem na postupné zvyšování zastoupení žen, doporučován klíč zastoupení mužů a žen 2 muži a 1 žena*.

Moje návrhy byly samozřejmě variantní, od hodně radikálních až po minimální s tím, že konečným deklarovaným cílem má být **dosažení paritního prahu** – tj. zastoupení jednoho pohlaví minimálně 40 %. **Varianta A** – zipový systém, **varianta B** – 1 žena do 2. místa, 2 ženy do 5. místa, 3 ženy do 10. místa, **varianta C** – doporučení žena do 2. místa a pokud ne, povinně žena do 3. místa. Ani jedna z variant nebyla zatím pro plénum přijatelná.

Nakonec jsme, bohužel, neudělali ani ten pověstný malý krůček vpřed a zůstali jsme pouze u původního doporučení. **Neznamená to ale, že bychom rezignovali**. Další naše snahy směřují v současné době k VII. sjezdu KSČM příští rok, kde chceme předložit naše návrhy ke změnám Stanov, do Programu a také vlastní kádrové návrhy. Současně chceme pokračovat ve vzdělávací činnosti a vysvětlovací kampani. Znovu a znovu se totiž přesvědčuji o tom, že máme před sebou ještě dlouhou cestu intenzivní osvěty nejen mezi muži, ale i mezi samotnými ženami. Ženy, které samy již určité pozice s obrovským úsilím dosáhly, necítí často potřebu pomáhat ostatním ženám tu pomyslnou startovní čáru srovnat a pozitivní opatření považují za téměř urážlivé a degradující. Tento postoj pak, podle mého názoru, využívají jako argument právě muži, kteří sice o rovných příležitostech hodně mluví, ale ve skutečnosti nestojí o konkurenci v podobě účasti žen v rozhodovacích procesech.

Dámy a pánové,

Na **závěr** bych opět využila myšlenek někoho povolanějšího, tentokrát francouzského sociologa Sierra Bourdieua z knihy *Nadvláda mužů* :

„Když se žena účastní nějaké veřejné debaty, musí bojovat o slovo i pozornost. Minorizace ženy je o to neúprosnější, že nevychází z nějaké výslovné zlovůle, ale probíhá naopak v dokonalé nevědomé nevinnosti: ženě se skáče do řeči, pokud položí nějakou inteligentní otázku, odpověď se vší upřímnosti adresuje muži (jako kdyby taková otázka už z definice nemohla pocházet od ženy)...Muži se často chovají diskriminačně s těmi nejlepšími úmysly: bez rozmyšlení upírají ženám právo na autoritativní postavení a v jejich požadavcích vidí jen rozmar, na který stačí odpovědět konejšivým slovem nebo poplácáním po tváři, nebo je – se záměrem zdánlivě opačným – odkazují a takříkajíc redukují na jejich ženství tím, že obrátí pozornost k jejich účesu nebo některému tělesnému rysu, nebo jindy je zase v určité ‚oficiální‘ situaci oslovují familiárně nebo důvěrně. To všechno jsou droboučké neuvědomělé ‚volby‘, které všechny dohromady posilují druhořadé postavení žen a jejichž nahromaděné účinky zaznamenávají statistiky ve formě slabého zastoupení žen v mocenských, a hlavně ekonomických a politických, funkcích.“

Věřím, že pokud byl takoveto sebereflexe schopen muž, máme naději na posun vpřed v otázkách prosazování rovných příležitostí žen a mužů.

Děkuji za pozornost.